

YLIOPISTOJEN JA TUTKIMUSALAN HENKILÖSTÖLIITTO

VERKKOLEHTI 9/2003 (28.11.2003)

Vakinaistamiset vastuullista henkilöstöpolitiikkaa

Viime vuosikymmenellä ja 2000-luvulle tultaessa valtionhallinnossa ja erityisesti yliopistolaitoksessa voimakkaasti lisäntyneitä määräaikaista palvelussuhteita vakinaistetaan huomattava määrä Kuopion yliopistossa vuoden 2004 alusta lukien, sanoi YHL:n puheenjohtaja Päivikki Kumpulainen.

Päivikki Kumpulainen puhui Kuopion yliopistossa järjestetyssä määräaikaistuustilaisuudessa marraskuun lopussa.

- YHL tervehtii ilolla Kuopion yliopiston viestiä vakinaistamisista ja pitää toimenpiteitä vastuullisena työnantaja- ja henkilöstöpolitiikkana tänä villin irtisanomisten ja lomautusten aikana, sanoi Kumpulainen.

Esimerkillistä on hänen mielestään myös se, että yliopisto on perustanut työntekijäpankin, jonka avulla myös määräaikaissa palvelussuhteissa palvelleet voivat hakeutua yliopistolla jatkopesteihin, myös vakinaiisiin tehtäviin. Työntekijäpankki voi toimia jopa työllistymistä ja työllisyyttä edistävästi. Tätähän tavoitellaan myös maamme hallituksen työllisyysohjelmalla.

- Pätkätyö on monelle todellinen ongelma, hän muistutti. Oman ja perheen elämän suunnittelu on vaikeaa. Erään jäsenemme sanoin: Usein

kuultu kommentti 'hyvä kun sinulla on ylipäänsä töitä' ei aivan riitä. Millään keinolla, millään ahkeruudella ei voi enää turvata sitä elämän käsikirjoitusta, joka aikaisemmin on johtanut parempiin töihin, parempaan palkkaan, tiilitaloon ja lasten koulutukseen.

Kumpulainen kuitenkin uskoo, että hyöty vakinaistamisista on molemmin puolinen: Työntekijät saavat turvatumman palvelussuhteen ja elämän hallinta lisääntyy, työnantaja saa puolestaan sitoutuneita ja motivoituneita työntekijöitä. Myös yliopiston työnantajakuva paranee ja yliopisto voi olla jatkossakin houkutteleva työpaikka.

- Kuopion yliopisto on pitkän askeleen edellä muista, sillä missään muualla emme ole nähneet vielä näin pitkälle vietyjä, konkreettisia tekoja asian ratkaisemiseksi, hän kiitteli.

Kumpulainen korosti, että YHL pitää työsuhteen käyttöä palvelussuhdelajina niinkään hyvänä ratkaisuna. Työsuhte on käyttökelpoinen myös yliopiston tehtävissä. Työsuhteen etu on, että se on kahden tasa-vertaisen osapuolen välinen suhde, joka perustuu selkeään sopimiseen.

Valtiovarainministeriön asiaa koskeva muistio ja ohjeet

Valtiovarainministeriössä valmistui loppukevästä 2003 ministeriön ja

valtion pääsopijajärjestöjen yhteinen valtion määräaikaistuslainsäätämistä käsittelevä muistio (15 / 2003). Muistion tärkeitä peruslinjauksia ovat

- määräaikaisten määrää on vähennettävä valtiolla,
- selkeästi lakien mukaan pysyvissä tehtävissä,
- käytetään pysyviä palvelussuhteita,
- perustellut määräaikaisten palvelussuhteet sovitaan koko projektin mittaisiksi,
- tarvittaessa käytetään normaalia lakien ja sopimusten mukaista irtisanomis- ja lomautusmenettelyä,
- varmistetaan uudelleen sijoitus ja koulutusmahdollisuus, joka em. menettelyihin liittyy

Samoja asioita korostaa myös syksyllä 2003 VM:n antama ohje (48/321/2003) toimenpiteiksi määräaikaistuslainsäätämisen hoitamiseksi. Sen lisäksi ohjeessa todetaan, että

- virastojen tulisi laatia virasto- ja/tai hallinnonalakohtainen toimenpidesuunnitelma määräaikaisten palvelussuhteiden vähentämiseksi vuoden 2003 loppuun mennessä.

- tapauskohtainen tarkastelu tulisi tehdä uusien määräaikaisten palvelussuhteiden solmimisen tai jatkamisen yhteydessä sekä kaikkien määräaikaisten palvelussuhteiden osalta viraston toiminnan suunnitteluun liittyen vuoden 2004 huhtikuun loppuun mennessä.

Järjestöt vaativat yliopistomäärärahoihin lisäystä

YHL:n, muiden henkilöstöjärjestöjen, SYL:n ja Suomen yliopistojen rehtorien neuvoston mielestä yliopistomäärärahoja tulee korottaa vuosina 2005-2007 vähintään 100 miljoonaa euroa.

Järjestöt katsovat, että opetusministeriön laatimaan korkeakoulujen kehittämislakiluonnokseen sisältyvä 60 miljoonan euron lisäys ei riitä vastaamaan yliopistojen jatkuvasti kasvavia tehtäviä. Osaamisyhteiskunnan tavoitteen tulee näkyä paremmin yliopistojen resursseissa.

Viimeisen kymmenen vuoden aikana opettaja-opiskelijasuhte on hei-

kentynyt 14 opiskelijasta 21 opiskelijaan opettajaa kohti. Tähän epäsuhtaan kiinnitti huomiota myös äskettäin julkistettu Suomen tieteen tila ja taso -raportti. Suomi sijoittuukin siihen harvalukuisen maajoukkoon, jonka panostukset korkeakoulutukseen ovat suhteellisesti laskeutuneet viime vuosina. Muun muassa vaatimukset opintoaikojen lyhentämiseksi sekä siirtymisen kaksiportaiseen tutkin-torakenteeseen edellyttävät voimavarojen lisäämistä.

Pääministerin johtama Valtion tiede- ja teknologianeuvosto esitti viime vuoden lopulla katsauksessaan Osaaminen, innovaatiot ja kansainvälistyminen, että yliopistojen resursseja tulisi lisätä kaudella 2003-2007 yhteensä 150 miljoonaa euroa. Opetusministeriön tekemä luonnos kehittämislain 3 §:n muuttamisesta jää

huomattavasti jälkeen tästä tiede- ja teknologianeuvoston esityksestä. Vaikka yliopistojen resurssit kasvoivat tänä vuonna 30 miljoonaa euroa ja ensi vuodeksi on luvassa lisäystä 20 miljoonaa euroa, jää vajaukseksi suhteessa tiede- ja teknologianeuvoston esitykseen vielä 40 miljoonaa euroa.

Yliopistosektorin järjestöjen mielestä 100 miljoonan euron lisäyksen tulee jakautua siten, että rahoitusta lisätään 2005 - 2006 40 miljoonalla eurolla vuodessa ja vuonna 2007 20 miljoonalla eurolla.

Yhteiskannanoton takana ovat kaikkia keskusjärjestöjä edustavat yliopistojen henkilöstöjärjestöt Yliopistojen ja tutkimusalan henkilöstöliitto, Opetusalan Ammattijärjestö OAJ, Professoriliitto, Tieteentekijöiden liitto, Valtion ja erityis-palvelujen ammattiliitto VAL sekä Suomen yliopistojen rehtorien neuvosto ja Suomen ylioppilaskuntien liitto.

Yt-lakia uudistava työ lähdössä liikkeelle

Yhteistoimintalakia uudistava komitea pääsee pian aloittamaan työnsä.

Komitean asettaminen perustuu hallitusohjelmaan. Sen mukaan tavoitteena on lisätä yt-lakiin nykyistä laajemmin työpaikan kehittämiseen ja toimintaan sekä työn organisointiin liittyviä kysymyksiä aidon neuvottelun ja tosiasiallisten osallistumismahdollisuuksien toteuttamiseksi.

Työministeriön asettamassa komiteassa on STTK:n edustajina lakimies Heli Ahokas ja TU:n lakimies Harri Kolula. STTK:ssa toimii myös STTK:n jäsenliittojen edustajista koottu taustaryhmä.

Komitean määräaika päättyy tammikuun 2006 lopussa. Lakia uudistavan komitean lisäksi yt-menettelyasioita mietitään parhaillaan ns. Wallinin työryhmässä.

Vuosilomalakikomitealle jatkoaikaa

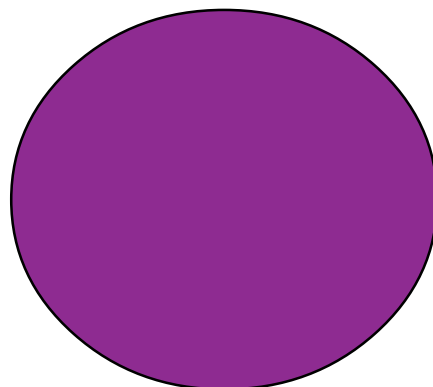
Vuosilomalain uudistamista valmistelevalle komitealle on myönnetty jatkoaikaa tammikuun 2004 loppuun.

Edellinen, jo kertaalleen jatkettu määräaika päättyi tämän vuoden lokakuussa.

Vuosilomalain uudistamisesta vastaa työministeriön alainen vuosilomakomitea, jonka asettamisesta sovittiin jo edellisessä tupossa vuonna 2001.

STTK:n tavoitteena uudistuksessa on turvata eri työaikamuodoissa työskentelevien oikeudenmukainen kohtelu. Lisäksi tavoitteena on ollut selkeyttää lain sisältöä laissa jo huomioitujen työntekijäryhmien etuja heikentämättä.

STTK:n edustajina komiteassa toimivat STTK:n lakimies Heli Ahokas ja Erton lakimies Tuire Torvela apunaan STTK:n jäsenliittojen edustajien muodostama taustaryhmä. (Lähde: STTK:n tiedote)

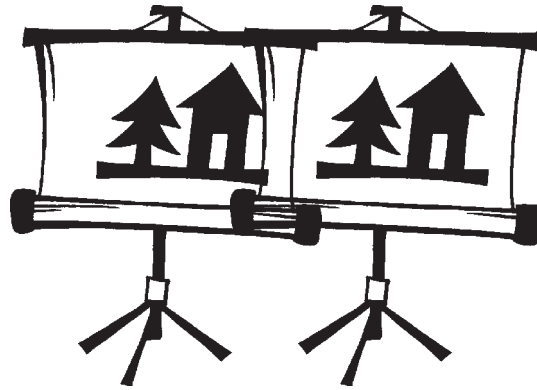
Hostellimajoitus **JÄSENETUNA**

SRM-hostellit tarjoavat viihtyisän ja edullisen majoitusvaihtoehdon kotimaanmatkailijalle. Hostelliverkko kattaa hyvin koko Suomen, tällä hetkellä maassamme on 92 SRM-hostellia, joista 43 palvelee ympäri vuoden.

Hostelleja löytyy lähes kaikista maamme suurimmista kaupungeista ja myös pienemmillä paikkakunnilla maaseudun rauhasta.

Jäsenet saavat SRM-ketjun hostelleissa yöpyessään jo ennestään edullisista majoitushinnoista alennusta 2,50 €/henkilö/vuorokausi esittämällä voimassa olevan jäsenkortin tai kuitin jäsenmaksusta. Etu koskee myös mukana matkustavia perheenjäseniä (puoliso ja/tai alaikäiset lapset). Yösjän lisäksi SRM-hostellit tarjoavat monenlaisia aktiviteetteja. Vaihtoehtoja löytyy kalastuksesta poroajeluun ja kuvataiteeseen. SRM:stä saa myös edullisia vuokra-auto- ja pyöräpaketteja yhdistettynä hostellimajoitukseen.

Majoituessaan hostelliin ulkomaila matkailija tarvitsee kansainvälisen hostellikortin. Jäsenet saavat kansainvälisen hostellikortin hintaan 12 € (normaali hinta 17 €). Kortti on hen-

kilökohtainen ja voimassa vuoden ostokuukaudesta lukien. Silloin kun matkalle on lähdessä vähintään 10 henkilöä, kannattaa hankkia ryhmäkortti. Ryhmäkortin hinta on 50 € ja se tilataan SRM:n toimistosta. Alle 17-vuotiaille jäsenille kansainvälinen juniorikortti maksaa 5 € (normaali hinta 10 €). 4-16 -vuotiaat lapset saavat kortin hintaan 2 € silloin, kun vanhemmat ostavat itselleen kortit.

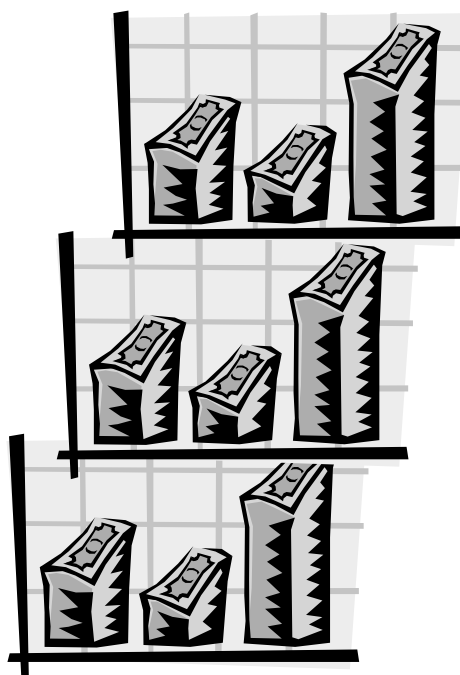
Jäsenhintaisten yöpymisen lisäksi kansainvälisellä hostellikortilla saa muita etuuksia ja alennuksia niin Suomessa kuin ulkomaillakin. Suomessa kansainvälisellä kortilla saa alennusta mm. sisäänpääsymaksusta Tiedekeskus Heurekaan sekä useiden rannikko- ja sisävesilaivojen reitti- ja risteilyhinnoista.

Lisätietoja saa info@srm.inet.fi / www.srmnet.org

Ylläpitokorvauksiin muutoksia

Työvoimapolitiittiseen aikuis-koulutukseen osallistuvien opiskelijoiden ylläpitokorvaus korotetaan entisestä 7 eurosta 8 euroon päivältä.

Samat korotukset tulevat kuntouttavaan työtoimintaan ja palkattomiin työvoimapolitiittisiin toimenpiteisiin osallistuvien ylläpitokorvaukseen. Korotettu ylläpitokorvaus nousee 16 euroon nykyisen 14 euron sijasta. Muutokset tulevat voimaan 1.1.2004.

Tupon indeksiehto ei lauennut

Tulopoliittinen selvitystoimikunta on todennut, että nykyiseen tupoon sisältynyt indeksikynnys ei ole ylittynyt.

Kuluttajahintaindeksi kohosi vuoden 2002 marraskuusta vuoden 2003 lokaan 0,6 %. Indeksikynnys oli 2,7 %.

Tuposeto on toimikunta, jonka asettaa valtioneuvoston kanslia aina kahden vuoden määräajaksi kerrallaan. Toimikunta laatii taloudellisia selvityksiä ja laskelmia tulopoliittisia neuvotteluja ja päätöksentekoa varten. STTK:n edustajina toimikunnassa ovat pääekonomisti Matti Koivisto ja ekonomisti Seppo Nevalainen.

Osa 9: Tiesitkö, että ...

Työsuojeluhenkilöstö ja työterveyshuolto tekevät yhteistyötä.

Uuden työturvallisuuslain 10 §:ssä on säädetty työn vaarojen selvittämistä ja arvioinnista. Vaaratekijöiden selvittämisessä työnantaja voi käyttää ulkopuolisia asiantuntijoita, jos oma asiantuntemus ei riitä. Samassa yhteydessä viitataan työterveyshuollon asiantuntijoiden ja ammattihenkilöstön käyttöön ja työpaikkaselvityksiin, joista säädetään työterveyshuoltolaissa (1383/2001). Tämäkin laki uusittiin vain pari vuotta sitten.

Työsuojeluorganisaation ja työterveyshuollon yhdessä tekemät työpaikkakäynnit tuottavat työpaikkaselvityksiä, joihin kirjataan tietoja työpaikan tilasta ja epäkohdista. Riskien kartoitus voidaan yhdistää työpaikkakäynteihin. Työpaikkakäynnit voivat olla myös osa työolojen jatkuvaa seurantaa, joka on työturvallisuuslaissa määritelty työnantajan vastuulle.

Työsuojeluhenkilöstö ja työterveyshuolto tekevät monipuolista

yhteistyötä. Muotoja voivat työpaikkakäyntien lisäksi olla yhteiset koulutustilaisuudet, tietojen vaihto ja erilaiset neuvottelut, joissa ratkaistaan jotakin ongelmaa. Työterveyshuollon päätarkekoitus on ennaltaehkäisevä hoito ja tätä kautta työntekijöiden terveydestä ja turvallisuudesta huolehtiminen.

Henkilöstöllä on aloiteoikeus

Työpaikkakäyntejä tehdään eri pisteissä työsuojelun toimintasuunnitelman mukaisesti. Henkilöstö voi olla myös aloitteellinen työsuoje-

lun suuntaan ja pyytää työpaikkakäyntiä, kun on jokin sellainen epäkohta tai aihe, jota halutaan selvittää. Esimerkiksi työpaikan ristiriitojen selvittelyssä voidaan lähteä liikkeelle työpaikkakäynnistä. Työyhteisön ulkopuoliset henkilöt näkevät usein ongelmakohdat selkeämmin tai voi olla helpompaa hyväksyä ulkopuolisen tahon esitys toimista, joilla lukkiutuneesta tilanteesta voidaan päästä eteenpäin. Työpaikan korjauksia voidaan panna toimeen työpaikkaselvitysten parannusehdotusten pohjalta.

Joulu- ja tammikuun ERIKOISET päivät

Itsenäisyyspäivää, lauantaita 6.12., ei merkitä lomapäiväksi. Jos olet lomalla koko kalenteriviikon 49 (1.12.-7.12.), kuluu lomapäiviä viisi. Näitä ei laske ta irtopäiviksi.

Työn teettäminen itsenäisyyspäivänä on mahdollista samoin ehdoin kuin sunnuntaityön muutoinkin. Tällöin maksetaan sunnuntaityökorvauksena 100 % yksinkertaisesta tuntipalkasta, joka on aina oikeus saada rahana. Lisäksi tilanteesta riippuen voi tulla maksettavaksi yksinkertainen tuntipalkka sekä lisä-, yli-, ilta- tai yötyökorvauksia. Kun itsenäisyyspäivä sattuu lauantaiksi, se ei lyhennä viikon työaikaakaan eikä alenna ylityökynnystä.

Jouluviikolla (kalenteriviikko 52, 22.12.-28.12.) on tarina se "tavallinen": lomapäiviksi ei voida merkitä jouluaattoa, joulupäivää, tapaninpäivää eikä sunnuntaita. Koko viikon lomailevilta kuluu kolme lomapäivää,

jotka eivät ole irtopäiviä. Koko viikon työaika kokoaikatyössä on virastotyössä 14 tuntia 30 minuuttia ja viikkotyössä maanantain ja tiistain säännöllinen työaika yhteensä (tasapituisina päivinä järjestetyssä viikkotyössä siis 15 tuntia 18 minuuttia.) Ylityökynnys ei muutu.

Seuraavalla viikolla (kalenteriviikko 1, 29.12.-4.1.2004) on uudenvuodenpäivä, torstai 1.1., jota ei merkitä lomapäiväksi. Niinpä koko viikon lomailevalla kuluu 5 lomapäivää, jotka eivät ole irtopäiviä. Viikon työaika kokoaikaisille ja viikottaisen ylityön kynnys virastotyössä on 29 tuntia, viikkotyössä torstain työajalla vähennetty (tasapituisin päivin: 30 tuntia 36 minuuttia).

Loppiaisviikolla (kalenteriviikko 2, 5.1.-11.1.2004) on loppiaainen, tiistai 6.1., jota ei merkitä lomapäiväksi. Tälläkin viikolla koko viikon lomailevalta kuluu 5 lomapäivää, joita ei las-

keta irtopäiviksi. Loppiaainen lyhentää viikon työaikaakaan kokoaikaisilla virastotyössä 7 tuntia 15 minuuttia, viikkotyössä tiistain säännöllisen työajan verran (tasapituiset päivät: 7 tuntia 39 minuuttia). Ylityökynnys ei muutu.

Osa-aikatyössä näillä viikoilla tai nämä päivät sisältävissä jaksoissa työskentelevien työaikaakaan on pyrittävä lyhentämään samassa suhteessa kuin kokoaikaisten työaikaakaan. Esimerkiksi joka toinen päivä (maanantaista perjantaihin) työskentelevä saa loppiaisen vuoksi puoli päivää vapautta. Pääsääntöisesti (kun työhön ei kuulu sunnuntaityötä) hänelle ei määrätä loppiaista työpäiväksi.

Hyviä pyhiä ja muitakin juhlia lomien ja työn merkeissä!

Aki Nieminen
YHL:n järjestösihteeri

Albert Einstein

$$E = mc^2$$

$$E = mc^2$$

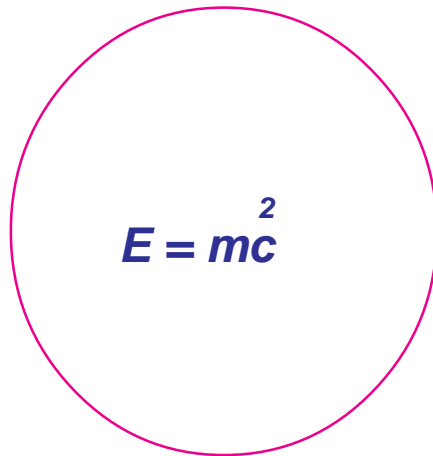
elää!

Mieleeni tuli kirjoittaa muistiin joitakin Einstein anekdootteja ja niiden kuulemiseen tai lukemiseen liittyviä asioita tai ajatuksia.

Työnohjaajamme sanoi Albert Einsteinin sanoneen "Puhukaa hitaasti, minä ajattelen hitaasti." Mikä hieno lause, kun mietimme maltamme kuunnella toisia ja ajatella mitä he sanovat. Alkaako oma herne pyöriä heti päässä, kun toinen sanoo jonkin iskusanan. Toisen henkilön sanomasta menee toinen puoli ohi, kun ryhtyy kehittelemään omaa ajatustaan ja odottamaan vuoroa, että saa sanoa sen. Onko kiireinen työelämä ja tietokoneen nopeuttama työ nopeuttanut ajatuksemme? Väittäisin, että kiihettäminen on tullut joka paikkaan ja maltti odottaa toisen ajatuksen ulostulon valmistumista on vähentynyt. Vanha sananparsi "Ajattele ensin ja puhu vasta sitten" kannattaisi nostaa kunniaan ja miettiä vanhanaikaisen hitaasti. Ainakin niin kauan, että voi arvioida toisen tuoman ajatuksen loppupistettä myöten.

"Albert Einstein teki tenttikysymyksiä opiskelijoille ja antoi lopulta valmiin listan sihteerille puhtaaksikirjoitettavaksi. Sihteerin palasi juosten takaisin Einsteinin luokse sanoen, että nämähän ovat samat kysymykset kuin viime kuussa. - Ei se mitään tee, sanoi Einstein, meillä

Useimmat ovat elämänsä aikana törmänneet kuuluisaan nimeen Albert Einstein. Henkilön ovat tavanneet jo huomattavasti harvemmat, mutta sellaisenkin olen tavannut - tavallaan. Hänen nimiinsä on kirjattu lukuisia anekdootteja - osan niistä uskon olevan tottakin.

on uusia vastauksia." Tämä anekdootti tuo mieleeni, että kannattaisiko aika ajoin arvioida vanhat vastaukset kysymällä samat kysymykset ja katsoa keksimmekö uusia vastauksia tai uusia ratkaisuja.

Tämä pätee monen asian kehittämiseen ja edistämiseen. Esimerkiksi voidaan ottaa tasa-arvo, työsuojelu, koulutuksen kehittäminen jne. Einstein oli "nero" ja pystyi kehittämään uusia ratkaisuja, joista maailma on hyötynyt monin verroin. Ei tarvitse olla tiedemies löytääkseen uutta. Monesti näkökulman vaihtaminen ja asian kääntäminen tuo itselle "ahaa"-elämyksen, jolla pääsee asiassa eteenpäin. Itse olen vakuuttunut, että kaikkea ei voi ratkaista yhdellä istumalla. Kannattaa nukkua yön yli tai työntää käsikirjoitus pahvilaatikoon sängyn alle joksikin aikaa kuten Eeva Joenpellon sanotaan tehneen. Kun katsoo asiaa uudelleen tai kulkee vaikka metsässä ja ajattelee sitä, voivat palaset lokahtaa paikalleen ja löytyy ratkaisu, jota olet hakenut.

Lopuksi kerron miehestä, joka oli tavannut Albert Einsteinin - tavallaan. Nyt jo edesmennyt työtoverini Esko kertoi eräänä päivänä aamunkahvilla unestaan. Hän oli käyskennellyt siinä miellyttävässä paikassa ja seurustellut suurten tiedemiesten kuten Albert Einsteinin kanssa. Muistan hänen ilkkurisen tyytyväisen naurunsa. Esko oli suuri ihminen kuten Einsteinkin.

Satu Henttonen

Jämlik behandling av utländska arbetstagare

Genom lagändringar vill man främja en jämlik behandling av utländska arbetstagare i arbetslivet.

I strafflagen föreslås en ny straffbestämmelse om ockerliknande diskriminering i arbetslivet, när utlänningars okunnighet och svaga ställning har utnyttjats. Arbetskyddsmyndigheter föreslås ha rätt att övervaka att utländska

arbetstagare har uppehållstillstånd. Arbetsgivare skall få en ny skyldighet att förvara uppgifter om utländska arbetstagare och grunderna för deras rätt att arbeta.

De föreslagna lagändringarna avses träda i kraft samtidigt med den nya utlänningslagen i början av maj 2004. Då träder också fördraget om anslutning av de nya medlemsländerna i Europeiska unionen i kraft.

Työttömyysvakuutusmaksuun korotus

Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu nousee vuoden 2004 alusta 0,25 prosenttiin.